

Христина НАГОРНЯК,
orcid.org/0000-0003-2901-816X
кандидатка мистецтвознавства,
доцентка кафедри дизайну і теорії мистецтва
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
(Івано-Франківськ, Україна) kristina.nagornyak@pnu.edu.ua

ДРОГОБИЦЬКИЙ ІВАНО-ФРАНКІВЕЦЬ: ВОЛОДИМИР ЛУКАНЬ – ШТРИХИ ДО ПОРТРЕТУ

Дана наукова розвідка є спробою аналізу творчої і педагогічної діяльності прикарпатського мистця – Володимира Луканя. Саме ці два напрямки є основними у діяльності художника, які в свою чергу розгалужуються, переплітаються і виходять на нові горизонти.. В статті систематизовано основні творчі та педагогічні напрямки діяльності автора, досліджено стилістику та жанровість основних мистецьких робіт, розглянуто матеріали та техніку їх виконання. Виокремлено внесок Володимира Луканя у ікономалярство на склі, яке йому вдалося відродити на Прикарпатті і завдяки чому, на сьогоднішній день, є чимало авторів та послідовників, які працюють у цій техніці. Новаторські підходи та ідеї автора дозволили розвинути та популяризувати цю давню іконописну традицію.

Простежено виставкову діяльність мистця, як персональну, так і колективну. Володимир Лукань – засновник та ідейний натхненник мистецького об'єднання «На С ім», куди входили сім відомих прикарпатських мистців. Вони представляли широкий діапазон стилів і жанрів своїх творів, об'єднані спільним бажанням – популяризувати мистецтво серед сучасної молоді, підтримувати і співпрацювати з українськими мистцями, мистецькими закладами, галереями, музеями тощо.

Окремої уваги заслуговує педагогічна діяльність Володимира Луканя. Досвід, отриманий при викладанні мистецьких дисциплін, ліг в основу його навчальних посібників «Історія українського мистецтва» (курс лекцій), «Рисунок» (гриф МОН України) та численних програм, методичних рекомендацій, практикумів з предметів професійного циклу для мистецьких навчальних закладів України. Своїми науковими розвідками автор заповнив велику прогалину, що стосувалась творчості маловідомих мистців Прикарпаття, а також видав «Словник Художників Прикарпаття» на 1000 імен. Статті Володимира Луканя завжди виходять за межі регіональних та дисциплінарних кордонів, це інший рівень викладу і репрезентації матеріалу без встановлених патернів. Окрім цього він автор книг, альбомів, буклетів, каталогів, наукових та науково-популярних видань, а також знаний поціновувач та колекціонер слова, автор своєрідних розважальних видань: «Куцики», «Жартівня», «Цитатник», «Слівничок».

Ключові слова: мистець, педагог, живописець, графік, іконопис, ікона на склі.

Khrystyna NAHORNYAK,
orcid.org/0000-0003-2901-816X
Candidate of Art History,
Associate Professor at the Department of Design and Art Theory
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
(Ivano-Frankivsk, Ukraine) kristina.nagornyak@pnu.edu.ua

DROHOBYCH RESIDENT OF IVANO-FRANKIVSK: VOLODYMYR LUKAN - TOUCHES TO THE PORTRAIT

This article attempts to analyse the creative and pedagogical work of prycarpathian artist Volodymyr Lukan. These two areas, which branch out and intertwine, are the main activities of the artist.

The article systematizes the main creative and pedagogical directions of the author's activity, investigates the stylistics and genre of his main works of art, considering their materials and techniques.

Volodymyr Lukan has made a great contribution into glass icon painting. He managed to revive it in Prykarpattia. Thanks to his work there are many authors and followers who work in such technique nowadays. The author's innovative approaches and ideas allowed developing and popularizing this ancient icon-painting tradition.

The article traces the artist's exhibition activity, both personal and collective. Volodymyr Lukan is a founder and inspirer of the art association "Na S im", which included seven famous prycarpathian artists. Representing a wide range of works in different styles and genres, they all were united by a common desire - to promote art among modern youth, to support and collaborate with Ukrainian artists, art institutions, galleries, museums, etc.

Special attention is paid to Volodymyr Lukan's pedagogical work. The experience gained in teaching art disciplines formed the basis of his textbooks "History of Ukrainian Art" (lecture course), "Drawing" (stamp of the Ministry of Education and Science of Ukraine), numerous programs, and guidelines on professional subjects for art schools in Ukraine. His scientific research helped to fill a large gap related to the works of lesser-known artists of Prykarpattia. The author also published the "Dictionary of Artists of Prykarpattia" containing 1000 names. Volodymyr Lukan's articles always go beyond regional and disciplinary boundaries; he represents material in his own unique way without established patterns.

In addition, he is the author of books, albums, booklets, catalogs, scientific and popular science articles, and original entertainment publications: "Kutsyky", "Zhartivnia", "Tsyatnyk", "Slivnychok".

Key words: artist, teacher, painter, graphic artist, icon painting, icon on glass.

Постановка проблеми. Творчість прикарпатського художника Володимира Луканя фрагментарно висвітлювалась у мистецтвознавчій науці, здебільшого використовували деякі праці автора і вибірково описували жанрові роботи. Як наслідок, поза увагою залишився великий пласт діяльності художника, який є важливою складовою усвідомленого сприйняття творчості митця.

Аналіз досліджень. Про творчість Володимира Луканя писала низка авторів, які, зазвичай, робили короткі замітки про виставкову діяльність: В. Марітчак (Сакральні мотиви Володимира Луканя, 2000), А. Грущак (Ікони на шклі, Володимира Луканя, 2000), М. Мицицей (Урбаністика в межах третього поверху ратуші, 2000), Д. Данько (Виставка, як олів'є, 2003), В. Калиновська (Лици святих, що по той бік шибки, 2004), В. Гордієнко («Слід» від мештів, 2014), Л. Зьола (Ікони на склі Володимира Луканя, 2018) та інші. Більше інформації знаходимо про «іконопис на шклі», власне, зі всіх жанрів, в яких працює В. Лукань, свідомо чи не свідомо, дослідниками найчастіше висвітлювався саме іконопис. Про колірну гаму, технічні особливості написання таких ікон, про трактування образів святих, особливо образу Богоматері, про дотримання канонічності описували у своїх статтях: Г. Баштаненко (Шляхетність у поєднанні з романтичністю, 2009), Є. Гордиця (Ікони на склі художника Володимира Луканя, 2002), Г. Пflugator (Червоні образи, 2004), О. Процюк (Постать: Володимир Лукань, 2000), Л. Тугай (Сакральних справ майстер, 2011) тощо.

Глибший мистецтвознавчий аналіз деяких віх творчості В. Луканя представлено у наукових розвідках вітчизняних мистецтвознавців. Так, наприклад, мистецтвознавиця Л. Хом'як у короткому описі про творчість художника зазначає, що у творах В. Луканя актуалізуються такі аспекти як збереження в мистецтві історико-культурної пам'яті, розвиток християнської ідеї в часі і просторі, співіснування західної та східної культур на українських теренах (Хом'як, 2013:17).

Згадується В. Лукань і у дисертаційних дослідженнях, зокрема в розвідках І. Максимлюк – як

мистецтвознавець і дослідник творчості деяких графіків (Максимлюк, 2019:29); у дисертації М. Осадци містяться дані про мистця довідкового характеру, також деяка увага приділена його науковим досягненням, зокрема тим, які стосуються М. Фіголя (Осадца, 2019:326); на наукові праці мистця у своїх дослідженнях посилались О. Болук (Болук, 2021), Р. Гошовський (Гошовський, 2011), Т. Лесів (Лесів, 2021), Н. Руско (Руско, 2015). Докторка І. Дундяк у своїй монографії відзначає В. Луканя як одного із провідних викладачів спеціальності «іконопис» на кафедрі образотворчого мистецтва імені М.Фіголя ПНУ ім.В.Стефаніка, який більше 10 років передає основи іконопису студентам (Дундяк, 2019). Мистецтвознавиця і дослідниця малярства на склі О. Шпак у своїх статтях неодноразово зверталась до іконопису В. Луканя, описуючи його техніку, колір, який має певне динамічне звучання, особливий авторський прийом (залишати непромальованими деякі дрібні місця, натомість підкладати туди золоту фольгу), який «змушує» роботи мерехтити особливим сяйвом, таким чином створюючи ефект «живої» ікони (Шпак, 2016). Власне, поки тільки у цієї дослідниці знаходимо найбільше професійних описів щодо деяких ікон на шклі Володимира Луканя.

Більше знань, як іконописець на склі та мистецтвознавець Володимир Лукань неодноразово дивував своїх колег дизайнерським способом мислення та незвичними артефактами, що раз по раз з'являлися на виставках. Неспокійна уява винахідника та інтелектуальна заглибленість в історію мистецтва (і не тільки) дозволяють вигадувати й втілювати оригінальні ідеї цікаві багатьом оточуючим. Інші грані творчості мистця аналізує А. Звіжинський (Звіжинський, 2018: 106-109) . Відійшовши від образу іконописця, він показує нам Луканя – дизайнера, Луканя – концептуаліста, Луканя – експресіоніста...

Найбільшої уваги поціновувачів, мистецтвознавців, критиків та інших, як до постаті самого художника, так і до різножанровості його творчості, бачимо саме в ювілейний 2021 рік худож-

ника. В цей час вийшов Бібліографічний покажчик, де авторами-упорядниками є мовознавець М. Бігусяк та мистецтвознавиця Х. Нагорняк (Бігусяк та ін., 2021) і де вперше здійснено каталогізацію творчої і наукової праці художника. Автором цієї статті також узагальнено творчість В. Луканя у регіональному науково-методичному альманасі «Красзнавець Прикарпаття» (Нагорняк, 2021: 69-72).

Завдяки ініціативі мистецтвознавчині І. Чмелик видано «Луканічну книжечку» - це збірник статей, спогадів та есе. Як зазначає сама авторка: «У першу чергу – це бажання і можливість об'єднати творче середовище навколо знакової, як на мене, постаті, виявити цікаві факти, грані творчої особистості, описати те, що часто залишається поза увагою навіть досвідчених науковців, уникнути тенденційного сприйняття та аналізу творчості (Чмелик, 2021). Власне, такий формат, справді повністю себе виправдав, що дало змогу вільно і незаангажовано всім охочим (а це як і маститі та знані науковці, колеги, друзі, так і колишні студенти та учні В. Луканя) поринути в спогади, аналізувати обрані жанри чи згадувати цікаві і неординарні історії.

Не оминули цього року дослідники та журналісти регіональних видань творчість мистця, особливу увагу привернула виставка «ГРА Ф і Ка», куратором якої була мистецтвознавиця І. Максимлюк у співпраці з художнім критиком, мистецтвознавцем А.Звіжинським. М. Микицей написала досить обширну статтю, де зачепила і творчу і педагогічну діяльність мистця (Володимир Лукань, 2021).

І. Гаймус – галеристка, мистецтвознавиця у статті про проект «Болото» дає певну характеристику представленим на ній роботам В.Луканя, підкреслюючи і той факт, що автор завжди підтримує та ініціює неформальні мистецькі акції. Він належить до тих поодиноких людей, які розуміють важливість розвитку різних мистецьких концептів (Гаймус, 2021).

Зважаючи на вище сказане, хочеться відзначити, що комплексне дослідження, яке би показало всі грані педагогічної та мистецької творчості мистця – відсутнє в мистецтвознавчій науці, що підсилює актуальність заявленої теми.

Мета статті. Проаналізувати викладацько-педагогічну та мистецько-образотворчу діяльність митця – Володимира Луканя.

Виклад основного матеріалу. Володимир Григорович Лукань – один із знаних художників Прикарпаття. Відомий перш за все іконописом, власне найчастіше його і асоціюють як іконописця, який

у своїх роботах зберігає канонічність традиційних ікон, однак, завдяки авторському стилю надає їм нового сучасного звучання. Хоча насправді це надзвичайно багатогранний мистець, який працює майже в усіх класичних жанрах і техніках і створюючи при цьому ще й свої авторські. Саме мистець – філософ, адже кожна створена ним робота несе глибокий сенс і філософське звучання та містить семантичний компонент.

Народився Володимир Лукань 26 березня 1961 р. в м. Дрогобич. Там же навчався у ВШ №8; СШ №10. У СШ №14 відвідував гурток образотворчого мистецтва який провадив вчитель малювання Юрій Юрійович Коцур. В 1974 р. родина переїздить до м. Івано-Франківська. Навчався у СШ №4, яку закінчив у 1978 р.

Саме навчання у Львівському державному інституті прикладного і декоративного мистецтва (тепер Львівська національна академія мистецтв, 1979 – 1984 рр.) додало впевненості у правильності обраного фаху, яка з роками тільки зростала. Його викладачами були Я. Запаско, М. Вендзилович, М. Яців та ін. Під час навчання в інституті брав участь у створенні скульптурних композицій в дереві за мотивами творів Івана Франка в художньо-меморіальному комплексі «Стежка Івана Франка» у с. Нагуєвичі на Дрогобиччині.

З 1984 р. і до сьогодні працює на художньо-графічному факультеті Педагогічного інституту ім. В. Стефаніка (тепер Навчально-науковий Інститут мистецтв Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаніка). Там відкрив у собі ще одну грань – педагогічну. Він вміє захопити нестандартним підходом до лекцій, заінтригувати студентів, які затамовували подих в очікуванні чогось нового і несподіваного. Викладаючи предмети мистецтвознавчого характеру, навчає, скеровує, допомагає розвинути у своїх учнів мистецький смак.

Перша персональна виставка В. Луканя відбулася у створеному ним мистецькому салоні на художньому факультеті Прикарпатського університету ім. В. Стефаніка (1995). Ікони мистця неодноразово були представлені на персональних, обласних, групових, міжнародних виставках. Персональні виставки ікономалярства на склі впродовж 1991–2001 рр. відбувались в Івано-Франківську, Дрогобичі, Бориславі. Роботи знаходяться у вітчизняних і зарубіжних музеях та приватних колекціях, а ще там, де є найбільша потреба в їхній цілющій силі.

Персональні виставки художника мають свій концепт і семантичне наповнення, це певний синтез естетичного пізнання і практичної діяль-

ності, втілений у художніх образах мистця. До таких належить виставка, на якій представлено 50 автопортретів художника (2011), здавалось би, нескромне поклоніння собі, та насправді – можливість показати всю повноту технік у рамках одного жанру. Виставка «Слід» (2014) – це швидше мистецька гра, ніж мистецтво в чистому вигляді, хоча експонувались 25 відбитків слідів від взуття художника, які майже не поступались повноцінним естампам, адже арт-об'єктом можуть стати найнесподіваніші речі. Персональна виставка «Натюрморти» була представлена у стінах ПНУ і містила 50 творів (2009). Натюрморти художника – це окреме поле для дослідження, адже кожен експонат – це своя історія із чіткою композицією, палітрою, семантичним оформленням, яке завершується не менш знаковою назвою (Нагорняк, 2021: 5). В натюрмортах вдало поєднано мовну і художню семіотику, синтез яких допомагає і підсилює сприйняття візуального образу. Сарказм, іронія, самоіронія, гротеск, специфічні стильові метаморфози – все притаманне натюрмортам Володимира Луканя.

Відзначається оригінальність і благодійна виставка графіки художника, присвячена 60-літтю від Дня народження (2021). Концепцію виставки спроектували зміни, які відбулися у житті художника. Це абстрактна, імпровізаційна, вільна, асоціативна графіка, де глядач стає частиною мистецького процесу, а автор тільки злегка допомагає його уяві проявити себе (через лінії, плями, композицію), яку побачить на роботах. Ці роботи – це мить, відтворена у графіці, це кардіограма серця, це історія кожного прожитого дня, такий своєрідний життєпис. Відчуття, передчуття, ейфорія, меланхолія, депресивні ноти, своєрідна нейрографіка, де є повний спектр емоцій, які може пережити людина.

Не оминає Володимир Лукань і авангардні напрямки. Використовуючи різні способи рефлексії, створює великі і малі дизайнерські об'єкти, які влучно і лаконічно ілюструють емоції, події, а то й цілу епоху, що минула (виставка «Ар(т)хеологія», концептуально-екологічна виставка «Сміття», виставка «Асамбляж – Колаж ІФ») тощо. В колекції художника понад 30 експонатів, виконані в стилі колаж з акцизних марок, корків (коркарт), фломастерів, цвяхів, гуми та інших підручних матеріалів, які являють собою химерні мистецькі твори.

Творчість мистця не обмежується виставковими залами, вона виходить далеко за її межі. Він займався розписом церков, розробляв інтер'єри громадських споруд та закладів харчування, мону-

ментальні розписи, вітраж «Богородиця» (2016, у співавторстві), композицію «Козак-Мамай» (1991, у співавторстві) у техніці сграфіто. Найбільш вражаючою за емоційним наповненням є робота «Шевченко. Притча про блудного сина», виконана на склі, яка була представлена в проєкті «200 українських художників» (2014) та відібрана для фонду Національного музею Тараса Шевченка в Києві.

Важлива сторінка в діяльності Володимира Луканя – це створення ним мистецького салону на художньому факультеті університету, де відбувалися цікаві мистецькі виставки, експонували свої твори студенти та викладачі факультету, де також була можливість придбати мистецькі твори, художні матеріали, книги з мистецтва тощо. Перші творчі виставки, тепер відомих художників С. Петлюка, М. Джички, Я. Стецика, В. Федоряка та ін., відбулися в мистецькому салоні Володимира Луканя. Саме тут художники-початківці мали змогу сповна насолодитися творчою атмосферою, приймати участь у дискурсах стосовно мистецьких процесів, завжди мали змогу отримати пораду, настанову, які потім допомагали зайняти свою нішу в мистецькому просторі.

Окремо хочеться зацентувати увагу на спільній творчій та виставковій діяльності Мистецького об'єднання «На Сім», головним ідейним натхненником якого був Володимир Лукань. Це сім мистців, які представляли широкий діапазон стилів і жанрів своїх творів, об'єднані єдиним бажанням, метою і цілями – популяризувати мистецтво серед сучасної молоді, підтримувати і співпрацювати з українськими мистцями, мистецькими закладами, галереями, музеями тощо. При відсутності, здавалось би, спільної для всіх учасників задекларованої теоретичної платформи, сформувався цілісний, комфортний для кожного з них арт-простір (Хом'як, 2013:4). Творчим колективом впродовж 10-ти років велась активна виставкова діяльність, в руслі якої дещо трансформувалась стилістика мистців, але незмінними залишались головні принципи художників. Загалом мистецьким об'єднанням проведено понад 20 виставок в Івано-Франківську, Чернівцях, Кам'янці-Подільському, Тернополі, Хмельницькому, Києві, Луцьку, Галичі, Калуші, Коломиї, Снятині, Стрию, Збаражі, Мукачеві, Хусті та інших містах і містечках України, на яких експонувались твори живопису (Б. Бойчука, Б. Бринського, В. Сандюка), графіки (М. Павлюка), іконопису на склі (В. Луканя), скульптури (Б. Гладкого) та розпису на шовку (О. Чуйка). Одна з таких виставок відбулася у Дрогобичі в Палаці мистецтв (2010). З відходом

у засвіті одного із членів (графіка М. Павлюка) мистецьке товариство припинило своє існування.

Своїми науковими розвідками Володимир Лукань заповнив велику прогалину, що стосувалась творчості мистців Прикарпаття, а також видав ряд книг: Рисунок (з наданням грифу МОН України) (Лукань, 2005), Вибрані статті про мистецтво. Явища. Постаті. Імена (Лукань, 2009), Історія українського мистецтва. Курс лекцій (Лукань, 2012), «Словник Художників Прикарпаття» на 1000 імен (Лукань, 2019) та ін. Статті автора завжди виходять за межі регіональних та дисциплінарних кордонів, це інший рівень викладу і репрезентації матеріалу без встановлених патернів. Він ёмко, вагомо, з його особливою родзинкою подачі фактажу розкриває читачеві індивідуальні грані кожного досліджуваного мистця. Сюди відносимо наукові розвідки про творчість таких мистців як Е.-Р. Фабіянський, М. Сосенко, М. Бутович, В. Касіян, М. Бойчук, П. Холодний, Я. Струхманчук, Я. Лукавецький, Г. Розмус, Г. Крук, А. Наконечний та інші. Також чисельними є наукові спостереження щодо розвитку та утвердження у мистецтві наших крайних художників І. Токарука, М. Корпанюк, М. Ясінського, Б. Гладкого, Б. Готя, О. Голоневського, М. Павлюка. Окрім того, В. Лукань був одним із організаторів проведення Міжнародної конференції, присвяченої життю і творчості М. Фіголя. Про цю талановиту людину і свого наставника ним видано ряд публікацій, два альбоми начерків, бібліографічні покажчики тощо (Лукань, 2007). Окрім серйозних наукових досліджень, у арсеналі його письменницької діяльності (хоча письменником себе не позиціонує, швидше різножанровим колекціонером слова) містяться речі й іншого характеру – жартівливі, дотепні, гумористичні і

т.д., які видані ним в окремі книжечки «Куцики», «Жартівня», «Цитатник» та ін.

Володимир Лукань znana людина не тільки на Прикарпатті, але і за його межами. Він член Національної спілки художників України, член Національної спілки краєзнавців України, лавреат обласної премії імені Митрополита Андрея Шептицького та Патріарха Володимира Романюка. У 2006 році визнаний кращим науковцем року, нагороджений нагрудною відзнакою та грошовою премією Обласної Ради та ОДА.

Попри весь спектр творчості мистця Володимир Лукань досить скромна постать. Залишаючись поза кадром, воліє, щоб його роботи розповідали про нього. І вони розповідають – про різносторонні захоплення, про багатогранність таланту, про неординарні підходи до теорії і практики та пошуки нових шляхів, які охоплюють усі мистецькі інституції.

Висновки. Отож, у даній статті ми тільки привідкрили завісу творчого світу Володимира Луканя. Однієї із знакових постатей для мистецтвознавчої науки, який підняв із забуття багато призабутих імен, що свого часу творили культурну історію Західної України. Відродив на Прикарпатті «іконопис на звороті скла» і заклав основи та створив базу для майбутніх поколінь, які працюють в цьому жанрі. Виховав не одне покоління вчителів, художників, мистецтвознавців, які працюють і творять на благо українського мистецтва.

Зробивши спробу загального аналізу деяких віх, жанрів, творчих інспірацій мистця, ще раз переконались в неординарності таланту, у глибині, специфіці, у певній філософії, яку містять роботи художника і які й надалі намагатимемось досліджувати, щоб зрозуміти в чому феномен творчості Володимира Луканя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баштаненко Г. Шляхетність у поєднанні з романтичністю. *Світ молоді*. 2009. 9 лип.
2. Болук О. М. Художні вироби з дерева в західноукраїнських церквах XVI – початку XXI ст.: структура, декор, інспірації : дис. ... д-ра мистецтвознавства : 17.00.06. Львів, 2021. 802 с.
3. Гаймус І. Проект Болото. Івано-Франківськ - частина I. *Facebook*. URL: <https://www.facebook.com/www.bartka.com.ua/> (дата звернення: 18.08.2021).
4. Гордиця Є. Ікони на склі художника Володимира Луканя. *Євроцентр*. 2002. 11 січ.
5. Гордієнко В. «Слід» від мештів. *Галицький кореспондент*. 2014. 12 черв.
6. Гошовський Р. Нехрамові ікони – духовне осереддя профанного простору. *Прикарпатський вісник НТШ*. Слово. Т. 2(14), № 2011. С. 162–169.
7. Грущак А. Ікони на склі Володимира Луканя. *Нафтовик Борислава*. 2000. 6 верес.
8. Данько Д. Виставка, як олів'є. *Світ молоді*. 2003. 10 квіт.
9. Дундяк І. Українське церковне малярство другої половини ХХ - початку ХХІ століть (особливості функціонування, збереження, трансформації та відродження). Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В.Стефаник., 2019. С. 343
10. Звіжинський А. Ар(т)хеологія. *Перший відмін ок. Незалежне мистецтво Івано-Франківська*. 2018. С. 106–109.
11. Зьола Л. Ікони на склі Володимира Луканя. *Галичина*. 2018. 17 квіт.
12. Калиновська В. Лици святих, що по той бік шибки. *Західний кур'єр*. 2004. 15 квіт.

13. Лесів Т. В. Іконопис Галичини кінця ХІХ – початку ХХІ століття: художній образ і теоретичний дискурс: дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.05. Львів, 2021. 392 с.
14. Лукань В. Бібліографічний покажчик (До 60-ти річчя від Дня народження) / авт. – упорядники: М. Бігусь, Х.Нагорняк. Івано-Франківськ, 2021. 40 с.
15. Лукань В. Вибрані статті про мистецтво. Явища. Постаті. Імена : Науково-публіцистичне вид. Івано-Франківськ, 2009. 240 с.
16. Лукань В. Начерки (із мистецької спадщини Михайла Фіголя). Івано-Франківськ : Видавничодизайнерський відділ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2007. 81 с.;
17. Лукань В. Начерки Михайла Фіголя. Івано-Франківськ : Гостинець, 2007. 120 с.;
18. Лукань В. Історія українського мистецтва. Курс лекцій. : Навчально-методичне вид. Тернопіль : Навчальна кн.-Богдан, 2012. 192 с.
19. Лукань В. Рисунок : методичний посібник до навчального курсу. Івано-Франківськ : Плай, 2005. 112 с.
20. Лукань В. Словник художників Прикарпаття. (Видання перше, на 1000 імен, до курсу лекцій «Образотворче мистецтво Прикарпаття») : Науково-методичне вид. Івано-Франківськ : Підприємець Голіней О.М., 2019. 100 с.
21. Максимлюк І. В. Мистецтво графіки Івано-Франківщини ХХ – початку ХХІ століття: культурологічний аспект : дис. ... канд. мистецтвознавства : 26.00.01. Івано-Франківськ, 2019. 391 с.
22. Марітчак В. Сакральні мотиви Володимира Луканя. «Високий замок». 2000.
23. Микицей М. Володимир ЛУКАНЬ: «Ікона на склі – як вікно у той світ, коли святі на нас дивляться з іншого боку» - Галицький Кореспондент. *Галицький Кореспондент*. URL: <https://gk-press.if.ua/volodymyr-lukan-ikona-na-skli-yak-vikno-u-toj-svit-koly-svyati-na-nas-dyvlyatsya-z-inshogo-boku/> (дата звернення: 13.08.2021).
24. Микицей М. Урбаністика в межах третього поверху ратуші. *Світ молоді*. 2000. 16 черв.
25. Нагорняк Х. Багатогранна творчість Володимира Луканя. *Краєзнавець Прикарпаття*. Т. 37, січ.-черв. 2021. С. 69–72.
26. Осадца М. З. Міський пейзаж у творчості художників Івано-Франківщини ХХ - початку ХХІ століття : дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.05. Львів, 2019. 341 с.
27. Пługатор Г. Червоні образи. *Нова зоря*. 2004. 4 серп.
28. Про Володимира Луканя. Луканічна книжечка (шістдесятирічному ювілею митця присвячується). Збірник статей, спогадів та есе. / упоряд. І. Чмелик. Івано-Франківськ : Підприємець Голіней О.М., 2021. 48 с.
29. Процюк О. Постать: Володимир Лукань. *Анонс контракт*. 32 (388).
30. Руско Н. М. Особливості галицького іконопису кінця ХІХ – початку ХХ століть: філософсько-релігієзнавчий контекст : дис. ... канд. філос. наук : 09.00.11. Острог, 2015. 196 с.
31. Тугай Л. Сакральних справ майстер. *Галичина*. 2011. 26 берез.
32. Хом'як Л. «На С ім». : Каталог. ідея В. Лукань. Івано-Франківськ, 2013. С. 17.
33. Шпак О. Малярство на склі професійних митців. *Мистецтвознавство'11: науковий збірник*. 2016. С. 177–199.

REFERENCES

1. Bashtanenko H. Shliakhetnist u poiednanni z romantychnistiu. [Nobility combined with romance]. The world of youth, 2009, 9 July [In Ukrainian].
2. Boliuk O. M. Khudozhni vyroby z dereva v zakhidnoukrainskykh tserkvakh XVI – pochatku XXI st.: struktura, dekor, inspiratsii. [Wooden art products in Western Ukrainian churches of the XVI – early XXI centuries: structure, decor, inspirations]: dis. ... Dr. of Art History: 17.00.06. Lviv, 2021. 802 p. [In Ukrainian].
3. Haymus I. Proyeckt Boloto. Ivano-Frankivs'k - chastyna I. Facebook. URL: <https://www.facebook.com/www.bartka.com.ua/> (data zvernennya: 18.08.2021) [In Ukrainian].
4. Hordytsia Ye. Ikony na skli khudozhnyka Volodymyra Lukania. [Icons on the glass of the artist Volodymyr Lukan]. Eurocenter. 2002. 11 January [In Ukrainian].
5. Hordiienko V. «Clid» vid meshtiv. [An imprint of the shue]. Galician correspondent. 2014. 12 June [In Ukrainian.]
6. Hoshovskyi R. Nekhramovi ikony – dukhovne osereddia profanno ho prostoru. [Non-temple icons are the spiritual center of profane space]. Prykarpattia Bulletin of NTSh. Word. V. 2(14), Nr 2011. pp. 162–169 [In Ukrainian].
7. Hrushchak A. Ikony na shkli Volodymyra Lukania. [Volodymyr Lukan's icons on the glass]. "Borislav's Oilman". 2000. 6 September [In Ukrainian].
8. Danko D. Vystavka, yak olivie. [The exhibition, as Olivier]. The world of youth. 2003. 10 April [In Ukrainian].
9. Dundiak I. Ukrainske tserkovne maliarstvo druhoi polovyny KhKh - pochatku KhKhI stolit (osoblyvosti funktsionuvannia, zberezhenntia, transformatsii ta vidrodzhennia). [Ukrainian church painting of the second half of the XX - beginning of the XXI centuries (features of functioning, preservation, transformation and revival)] Ivano-Frankivsk, Vasyl Stefanyk Prycarpathian National University, 2019, 343 p [In Ukrainian].
10. Zvizhynskiy A. Ar(t)kheolohiia. [Ar (t) geology] The first distinction is ok. Independent art of Ivano-Frankivsk. pp. 106–109 [In Ukrainian].
11. Zola L. Ikony na skli Volodymyra Lukania. [Volodymyr Lukan's icons on the glass] Galicia, 2018, 17 April [In Ukrainian].
12. Kalynovska V. Lyky sviatykh, shcho po toi bik shybky. [The faces of the saints that are on the other side of the windowpane]. "Western Courier", 2004, 15 April [In Ukrainian].

13. Lesiv T. V. Ikonopys Halychyny kintsia XIX – pochatku XXI stolittia: khudozhnii obraz i teoretychnyi diskurs [Iconography of Galicia in the late XIX - early XXI century: artistic image and theoretical discourse]: dis. ... Cand. art history: 17.00.05. Lviv, 2021, 392 p.
14. Lukan V. Bibliohrafichnyi pokazhchuk (Do 60-ty richchia vid Dnia narodzhennia) / avt. – uporiadnyky: M. Bihusiak, Kh.Nahorniak. [Bibliographic index (To the 60th anniversary)]. Ivano-Frankivsk, 2021, 40 p [In Ukrainian].
15. Lukan V. Vybrani statti pro mystetstvo. Yavyshta. Postati. Imena. [Selected articles about art. Phenomena. Figures. Names]. Ivano-Frankivsk, 2009. 240 p [In Ukrainian].
16. Lukan V. Nacherky (iz mystetskoï spadshchyny Mykhaila Fiholia). [Essays (from the artistic heritage of Mikhail Figol)]. Ivano-Frankivsk: Publishing and Design Department of CIT of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, 2007, 81 p [In Ukrainian].
17. Lukan V. Nacherky Mykhaila Fiholia. [Sketches by Mykhailo Figol]. Ivano-Frankivsk: Gostynets, 2007, 120 p [In Ukrainian].
18. Lukan V. Istoriia ukrainskoho mystetstva. Kurs lektsii. : Navchalno-metodychne vydannia. [The history of Ukrainian art. Course of lectures. : Educational and methodical publication]. Ternopil: Educational book-Bogdan, 2012, 192 p [In Ukrainian].
19. Lukan V. Rysunok : metodychnyi posibnyk do navchalnoho kursu. [Drawing: methodical manual for the training course] Ivano-Frankivsk: Plai, 2005, 112 p [In Ukrainian].
20. Lukan V. Slovnnyk khudozhnykiv Prykarpattia. (Vydannia pershe, na 1000 imen, do kursu lektsii «Obrazotvorche mystetstvo Prykarpattia»). [Dictionary of artists of Prykarpattia. (The first edition, for 1000 names, for the course of lectures "Fine Arts of Prykarpattia")]: Scientific and methodological edition, Ivano-Frankivsk, Entrepreneur Goliney O. M., 2019, 100 p [In Ukrainian].
21. Maksymliuk I. V. Mystetstvo hrafiky Ivano-Frankivshchyny XX – pochatku XXI stolittia: kulturolohichniy aspekt. [The art of graphics of Ivano-Frankivsk region of the XX - beginning of the XXI century: culturological aspect]: dis. Cand. art history: 26.00.01. Ivano-Frankivsk, 2019, 391 p [In Ukrainian].
22. Maritchak V. Sakralni motyvy Volodymyra Lukania. [Sacred motives of Volodymyr Lukan]. "High Castle", 2000 [In Ukrainian].
23. Mykytsei M. Volodymyr LUKAN: «Ikona na skli – yak vikno u toi svit, koly sviati na nas dyvlyatsia z inshoho boku» [Volodymyr LUKAN: "An icon on glass is like a window into the world when saints look at us from another side"]. Galician Correspondent. URL: <https://gk-press.if.ua/volodymyr-lukan-ikona-na-skli-yak-vikno-u-toj-svit-koly-svyati-nas-dyvlyatsya-z-inshogo-boku/> (date accessed: 13.08.2021).
24. Mykytsei M. Urbanistyka v mezhakh tretoho poverkhu ratushi. [Urban planning within the third floor of the town hall], the world of youth, 2000, 16 June [In Ukrainian].
25. Nahorniak Kh. Bahatohranna tvorchist Volodymyra Lukania. [The multifaceted work of Volodymyr Lukan] Local historian of Prykarpattia. V. 37, Jan.-June 2021. pp. 69–72 [In Ukrainian].
26. Osadtsa M. Z. Miskyi peizazh u tvorchosti khudozhnykiv Ivano-Frankivshchyny XX - pochatku XXI stolittia. [Urban landscape in the works of artists of Ivano-Frankivsk region of the XX - early XXI century] dis. ... Cand. art history: 17.00.05, Lviv, 2019, 341 p [In Ukrainian].
27. Pluhator H. Chervoni obrazy. [Red images]. «New dawn», 2004, 4 August [In Ukrainian].
28. Pro Volodymyra Lukania. Lukanichna knyzhchka (shistdesiatyrichnomu yuvileiu myttsia prysviachuietsia). Zbirnyk statei, spohadiv ta esse. / uporiad. I. Chmelyk. [About Volodymyr Lukan. Lucanic book (dedicated to the sixtieth anniversary of the artist)]. Ivano-Frankivsk: Entrepreneur Goliney O.M, 2021, 48 p [In Ukrainian].
29. Protsiuk O. Postat: Volodymyr Lukan. [Figure: Volodymyr Lukan]. "Announcement contract", 32 (388) [In Ukrainian].
30. Rusko N. M. Osoblyvosti halytskoho ikonopysu kintsia XIX – pochatku XX stolit: filosofsko-relihiieznavchyi kontekst. [Features of Galician iconography of the late XIX - early XX centuries: philosophical and religious context]. dis. ... Cand. philos. Science: 09.00.11. Ostrog, 2015, 196 p [In Ukrainian].
31. Tuhai L. Sakralnykh sprav maister. [Master of sacred things]. Galicia, 2011, 26 March [In Ukrainian].
32. Khomiak L. «Na S im». : Kataloh. ideia V. Lukan. [We are seven. Catalogue, V. Lukan's idea]. Ivano-Frankivsk, 2013. p. 17 [In Ukrainian].
33. Shpak O. Maliarstvo na skli profesiinykh myttsiv. [Painting on glass by professional artists]. Art History'11: A Scientific journal. pp. 177–199. [In Ukrainian].